

ด้านที่สี่
ที่ กก 0301 / 2990

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่ 9046	ทพ. 2
วันที่ 19 ต.ค. 2554	ร. 344
สวค. 3/515	
วันที่ 19 ต.ค. 2554	
เวลา 11.00 น.	

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

เลขที่ 4 ถนนราชดำเนินนอก

แขวงวัดโสมนัส

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

กทม. 10100

๑๔ ตุลาคม 2550

เรื่อง ร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) จำนวน 70 ชุด

เนื่องด้วยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจสำคัญในการบริหารยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ ให้ขับเคลื่อนอย่างเป็นเอกภาพไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยการคำนึงถึงความสำคัญของนันทนาการ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง เนื่องจากนันทนาการสร้างคุณภาพชีวิต สร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย ทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต อันเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนันทนาการของประเทศ ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) ตามทิศทาง และกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) โดยรับฟังความคิดเห็นจากภาคี เครือข่าย และผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูล และความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนฯ พร้อมทั้งได้มีการศึกษาแนวทางที่ผู้เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การพัฒนานันทนาการแห่งชาติมีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง และนโยบายของรัฐบาล

สาระสำคัญของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) มีดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

นันทนาการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนไทย สร้างสัมพันธภาพของคนในชุมชน ก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคง เศรษฐกิจรุ่งเรือง เป็นรากฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างและนันทนาการสู่ประชาชน ทุกกลุ่ม
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่ม ประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรนันทนาการทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้มีความรู้ความสามารถ สู่ระดับมาตรฐานสากล
4. ดำเนินการตรวจสอบ ปรับปรุง และรับรองมาตรฐาน อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการรักษาสิ่งแวดล้อม
5. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 (การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่าง และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิต ที่ดีต่อตนเองและสังคม)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 (การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และขีดความสามารถสู่ระดับ มาตรฐานสากล ส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย ในการจัดบริการนันทนาการ)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ โดยพัฒนาการบริหารจัดการ องค์การด้านนันทนาการ ให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ ในระยะ 5 ปี จะสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ประชาชน ร้อยละ 60 และเยาวชนร้อยละ 80 จะมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่า ของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต
2. สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จัดให้มีการเรียนรู้เรื่องการใช้เวลาว่าง และจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในชีวิตประจำวันแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน

3. มีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากรนันทนาการให้มีศักยภาพ และขีดความสามารถเพิ่มขึ้น และมีการจ้างงานบุคลากรนันทนาการอาชีพมากขึ้น
4. มีการส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอย่างต่อเนื่อง
5. มีการตรวจสอบ ปรับปรุง ดูแลและพัฒนาอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งแวดลอม ให้มีความปลอดภัยในการให้บริการนันทนาการ
6. มีการบริหารจัดการนันทนาการอย่างเป็นเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีศูนย์นันทนาการในทุกชุมชน และมีศูนย์ข้อมูลและระบบสารสนเทศทั่วประเทศ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พิจารณาแล้วเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

1. อนุมัติ แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554)
2. ให้กระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังปรากฏในแผนพัฒนานันทนาการ แห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) ได้ใช้เป็นกรอบ และแนวทางในการจัดทำแผนงาน ด้านนันทนาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยโท
(สุวิทย์ ชอคมณี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ

สำนักส่งเสริมและพัฒนา นันทนาการ

โทร. 0 - 2216 - 4571

โทรสาร. 0 - 2216 - 4571

ร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1
(พ.ศ. 2550-2554)

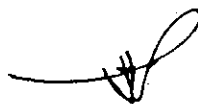
โดย
สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ
สำนักงานพัฒนาการกสิกรรมและนันทนาการ
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
พุทธศักราช 2550

คำนำ

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจหลักในการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในชาติ ให้มีสุขภาพดี ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่ง ในการเสริมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยมีแผนพัฒนากีฬา แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2550 - 2554) ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการพัฒนากีฬาของชาติ แต่ด้านนันทนาการ ยังไม่มีแผนแม่บท ดังนั้น สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ จึงได้จัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบ ในการกำหนดแนวทางพัฒนานันทนาการของชาติ ให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ โดยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) เป็นแผนแม่บท ระดับชาติ ที่มีแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) ซึ่งมุ่งหวังให้คนไทยอยู่เย็นเป็นสุข โดยได้กำหนดสาระของแผน เป็น 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่าง และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากรและการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ตลอดจน การรักษาสีงแวดล้อมนันทนาการ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนี้ ขวัญบุญจัน ที่ปรึกษาโครงการ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะทำงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนานันทนาการ แห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) และการแปลงแผนฯสู่การปฏิบัติ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนจะมีส่วนร่วม ในการนำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) ไปดำเนินการแปลงแผนฯสู่การปฏิบัติ สำหรับกำหนดแผนงาน โครงการ และงบประมาณต่อไป

(นายทินกร นำนุญจิตต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ

สารบัญ

หน้า

นโยบายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554)	1
การวิเคราะห์แนวโน้มและปัจจัยของนันทนาการ	2
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	4
สาระสำคัญของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)	
วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)	9
พันธกิจของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)	9
วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)	9
เป้าหมายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)	10
รายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554)	11
- ยุทธศาสตร์ที่ 1	11
- ยุทธศาสตร์ที่ 2	13
- ยุทธศาสตร์ที่ 3	14
แนวทางการปรับระบบการบริหารจัดการตามนโยบาย	
การส่งเสริมและพัฒนานันทนาการแห่งชาติ	17
การแปลงแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล	19
ภาคผนวก	
คำจำกัดความ	23
คำสั่งแต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิการจัดทำร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554)	26
คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานการจัดทำร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554)	28

นโยบายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554)

1. นันทนาการเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคนที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพคน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้การศึกษาการใช้เวลาว่าง (leisure education) และประกอบกิจกรรม นันทนาการเพื่อเสริมสร้างคนให้เป็นคนดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และมีสุขภาพดี นันทนาการสร้างสัมพันธภาพของคนในชุมชน ทำให้รู้รักสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเครือข่ายชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมืองให้เกิดความน่าอยู่ มีความสงบ สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย
2. นันทนาการเป็นเครื่องมือในการสร้างฐานรากของสังคมให้เป็นสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมไปถึงกลุ่มพิเศษต่าง ๆ เช่น กลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ต้องขัง กลุ่มคนอาศัยตามเขตชายแดน กลุ่มชาวเขา กลุ่มเด็กเร่ร่อน กลุ่มชุมชนแออัด กลุ่มคนต่างด้าว เป็นต้น ให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย
3. ผลักดันให้นันทนาการสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก โดยการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการทางด้านนันทนาการที่มีการพัฒนารูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย มีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล อันเป็นปัจจัยสำคัญในด้านการบริหารจัดการเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการและผู้รับจ้างในสถานประกอบการ
4. เพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานนันทนาการทุกระดับ พร้อมกับยกระดับขีดความสามารถ โดยปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพคน อุปกรณ์ สถานที่ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการที่ดี เพื่อยกระดับนันทนาการให้มีมาตรฐานสูงขึ้น
5. สร้างนักนันทนาการอาชีพให้แพร่หลายรวมถึงการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ในสถานศึกษาจนสามารถผลิตนักนันทนาการรุ่นใหม่ที่มีพื้นฐานความรู้ และมีขีดความสามารถในการ วิเคราะห์ การใช้ประโยชน์จากสังคมนันทนาการจนเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมของประเทศที่กลมกลืนกับกระแสันทนาการยุคใหม่

วิเคราะห์แนวโน้มของปัจจัยภายนอกของนันทนาการ

การประเมินสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนานันทนาการ

ประเมินจากตัวแปรภายใน ได้แก่ ด้านสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ องค์กร งบประมาณ และบุคลากร

ประเมินจากตัวแปรภายนอก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง นโยบายของรัฐ ด้านต่างๆ และเทคโนโลยี

1. สถานการณ์ของนันทนาการในภาพรวม

1.1 ความเข้าใจในความหมายและความสำคัญของนันทนาการยังไม่กว้างขวางซึ่งจำกัดอยู่เฉพาะในนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

1.2 ขาดการนำความคิดเกี่ยวกับนันทนาการของทุกฝ่ายในสังคมและทุกมิติ มาสังเคราะห์เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เช่น ทางด้านชุมชน สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ความมั่นคง กลุ่มพิเศษต่างๆ

1.3 ขาดยุทธศาสตร์เครือข่ายทางค่านำนันทนาการ ทำให้แนวโน้มของการเพิ่มหรือการสร้างเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศไม่มีโอกาส

1.4 ขาดการวางแผน กำหนดทิศทาง และแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริม และพัฒนา กิจกรรมนันทนาการ

1.5 ขาดยุทธศาสตร์แห่งชาติในการดำเนินงานนันทนาการที่มุ่งประสิทธิผล

1.6 สภาพแวดล้อมของสังคมโลกในยุคปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการระบวรการนันทนาการของไทย ได้แก่ อิทธิพลของกระแสทุนนิยม ทำให้ขาดความร่วมมือในการสร้างเสริมการนันทนาการ การใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่าด้วยนันทนาการถูกมองเป็นจุดที่ไม่สำคัญ แต่กลับหันไปสนใจ สร้างแนวคิดและกระบวนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุทางธุรกิจเพียงอย่างเดียวตามแบบยุคเศรษฐกิจใหม่ ทำให้เกิดเป็นปัญหาสังคมที่รุนแรงมากขึ้น

2. ปัญหา-อุปสรรคของนันทนาการ

2.1 หน่วยงาน / องค์กรที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการยังกระจัดกระจาย ทำให้การบริหารจัดการเป็นไปแบบแยกส่วน อีกทั้งการบริหารจัดการของรัฐในการส่งเสริมนันทนาการที่ ำ ำ ที่ ำ น ำ ยังขาดการจัดการที่ดี ไม่เป็นระบบ ขาดการประสานงาน ไม่มีการกำหนดแผนส่งเสริมเพื่อใช้เป็น

กรอบทิศทางหลักแบบเอกภาพ รวมทั้งขาดการติดตามและประเมินผล ที่เชื่อมโยงทั้งระบบ เข้าด้วยกัน

2.2 ขาดข้อมูล และไม่มีการปรับเปลี่ยนหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนันทนาการ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์นันทนาการเชิงพื้นฐานและเชิงก้าวหน้าที่พอเพียงทันสมัย และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ดี รวมไปถึงขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกที่สามารถกระตุ้น สังคมนันทนาการ อย่างเต็มที่

2.3 ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาความเป็นอาชีพของบุคลากรทางนันทนาการ เช่น แผนงานต่างๆ ในการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในระดับสากล ข้อยกจำกัดในอาชีพ สายงานนันทนาการต่างๆ รวมถึงขอบข่ายงานความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า ความเสมอภาคทางการเติบโตในอาชีพ และความโปร่งใสทางธุรกิจ

2.4 การผลิตนันทนาการไทยที่มีประสิทธิภาพยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากภาครัฐ ขาดความสนใจ แต่ภาคประชาชนโดยทั่วไปมีแนวโน้มสนใจนันทนาการแบบถูกต้องมากขึ้น แต่ไม่ได้รับการตอบสนอง ส่งผลให้นันทนาการไม่สามารถก้าวไปสู่ระดับที่สูงกว่าได้

2.5 ด้านแหล่งเงินทุนงบประมาณสนับสนุนมีข้อจำกัดจนไม่สามารถนำไปจัดระบบ การบริหารจัดการด้านนันทนาการอย่างกว้างขวางทั่วประเทศได้ โดยเฉพาะปัญหาการใช้งบประมาณ ไปสู่โครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริงมีค่อนข้างมาก

3. จุดแข็งและโอกาสของนันทนาการ

3.1 สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การประกอบอาชีพ หายรายได้ และทำธุรกิจสมัยใหม่ต้องใช้ความคิด ภูมิปัญญา และความรู้ เฉพาะด้านอย่างมาก จนทำให้เกิดความเครียด กิจกรรมนันทนาการสามารถผ่อนคลาย ความตึงเครียดเหล่านั้นได้ ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการส่งเสริมให้ประชาชน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีคุณค่า

3.2 ภาครัฐให้การสนับสนุนการผลิตและพัฒนานักนันทนาการอาชีพเพื่อรองรับกิจการ นันทนาการ รวมทั้งจัดหาและปรับปรุงอุปกรณ์ และสถานที่เกี่ยวกับนันทนาการ

3.3 สภาพแวดล้อมของชุมชนมีสิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องมือในการส่งเสริมสนับสนุน การนันทนาการอยู่แล้ว และสามารถดำเนินการได้ดี จนเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในจุดแข็งและ โอกาสสำคัญของการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับนันทนาการ ผู้ประชาชนทุกคน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

นันทนาการเป็นพื้นฐานปัจจัยหนึ่งในการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย นันทนาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพคน และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และรู้จักสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เสริมสร้างเครือข่ายชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมืองให้เกิดความน่าอยู่ อีกทั้งนันทนาการสามารถนำมาใช้กับการเสริมสร้างเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ สำหรับส่งเสริมนันทนาการในประเทศไทย โดยมุ่งหวังให้หน่วยงานปฏิบัติทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้นำแผนฯ ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับนี้ ได้กำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของตัวแปรที่มีผลกระทบจากข้อจำกัด ผลคุกคาม และโอกาสต่างๆ และยังได้นำแนวทางการพัฒนาประเทศจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) มาวิเคราะห์ รวมทั้งประมวลข้อคิดเห็น จากผู้มีส่วนร่วมดำเนินการประชาพิจารณ์ จากประชาชนทั่วไปมากกว่า 800 คน ตลอดจนการทบทวนข้อมูลทุติยภูมิจากการทำวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนันทนาการทั่วประเทศ

สาระสำคัญของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) มีดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

นันทนาการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนไทย สร้างสัมพันธภาพของคนในชุมชน ก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคง เศรษฐกิจรุ่งเรืองเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

พันธกิจของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

1. เผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักและเห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างและนันทนาการ
2. ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกกลุ่ม มีโอกาสเข้าถึงกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต
3. พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรนันทนาการ สู่ระดับมาตรฐานสากล

4. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัย
5. พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรด้านนันทนาการให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

1. เพื่อเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างและนันทนาการสู่ประชาชน
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่ม ประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรนันทนาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สู่ระดับมาตรฐานสากล
4. ดำเนินการตรวจสอบ ปรับปรุง และรับรองมาตรฐาน อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมนันทนาการ
5. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

เป้าหมายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

1. ประชาชนทุกเพศทุกกลุ่ม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างและนันทนาการและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต
2. เด็กและเยาวชน มีเจตคติที่ดีต่อนันทนาการ รวมทั้งได้ศึกษาการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการศึกษาการใช้เวลาว่างและนันทนาการ รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในชีวิตประจำวัน
4. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากรนันทนาการ ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถเพิ่มขึ้น และมีการจ้างงานบุคลากรนันทนาการอาชีพมากขึ้น
5. ส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีอย่างต่อเนื่อง
6. มีการสร้าง ตรวจสอบ ปรับปรุง ดูแลและพัฒนาสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับนันทนาการ ให้มีความสะดวก ปลอดภัย เป็นไปตามมาตรฐานสากล
7. มีการบริหารจัดการนันทนาการอย่างเป็นเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

รายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

- ยุทธศาสตร์ที่ 1** การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต
(2 แผนงาน 9 โครงการ)

- ยุทธศาสตร์ที่ 2** การพัฒนานุเคราะห์ และการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย
ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อมนันทนาการ (3 แผนงาน 6 โครงการ)
- ยุทธศาสตร์ที่ 3** การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ (4 แผนงาน 9 โครงการ)
รวม 9 แผนงาน 24 โครงการ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต

แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 1

แผนงานที่ 1 การส่งเสริม เด็ก เยาวชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต

โครงการที่ 1 การจัดหลักสูตรนันทนาการ การบูรณาการการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษา

โครงการที่ 2 การอบรมครู ผู้นำ และอาสาสมัครเพื่อเป็นผู้นำนันทนาการในสถานศึกษา

โครงการที่ 3 การจัดตั้งชมรมกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษา

โครงการที่ 4 การจัดหาและปรับปรุงมาตรฐาน อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

แผนงานที่ 2 การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามความถนัดและความสนใจ

โครงการที่ 1 โครงการสร้างกระแสด้านความนิยมนันทนาการ โดยเด็ก เยาวชน และประชาชนเป็นองค์กร เครือข่าย อาสาสมัคร ส่งเสริมนันทนาการในชุมชน

โครงการที่ 2 การเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่างและนันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการที่ 3 การอบรมผู้นำ อาสาสมัครนันทนาการในสถานศึกษา

โครงการที่ 4 การจัดตั้งศูนย์นันทนาการสำหรับชุมชนและจัดกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง

โครงการที่ 5 โครงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนานุเคราะห์ การส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย และการรักษาสิ่งแวดล้อมนันทนาการ

แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 2

แผนงานที่ 1 การผลิตและพัฒนาบุคลากรนันทนาการสู่ระดับมาตรฐานสากล

โครงการที่ 1 โครงการอบรมผู้นำนันทนาการในสถานศึกษาและในชุมชน

โครงการที่ 2 โครงการอบรมหลักสูตรนันทนาการระดับมาตรฐานอาชีพ เพื่อรับใบประกอบวิชาชีพในสาขานันทนาการเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) และสาขานันทนาการเพื่อการบำบัดรักษา (Therapeutic Recreation)

โครงการที่ 3 โครงการความร่วมมือสถาบันการศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรนันทนาการอาชีพ

แผนงานที่ 2 การอนุรักษ์และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย

โครงการที่ 1 การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์และการส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ในภูมิภาคและท้องถิ่น

แผนงานที่ 3 การพัฒนามาตรฐาน ความปลอดภัยของอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งแวดล้อมนันทนาการ

โครงการที่ 1 การตรวจสอบความปลอดภัยและปรับปรุงมาตรฐานของอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัยในการบริการนันทนาการ

โครงการที่ 2 การส่งเสริมสนับสนุน การบำรุงรักษา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ

แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 3

แผนงานที่ 1 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชน

โครงการที่ 1 การสร้างเครือข่ายศูนย์นันทนาการทุกระดับตั้งแต่ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ และระดับสากล

โครงการที่ 2 การปรับปรุงโครงสร้างและการยกระดับมาตรฐานองค์กรนันทนาการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

โครงการที่ 3 โครงการสนับสนุนนันทนาการเชิงพาณิชย์

แผนงานที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูล ระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริม นันทนาการและนันทนาการเชิงพาณิชย์ (commercial recreation)

- โครงการที่ 2 โครงการสร้างและปรับปรุง “ศูนย์ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์นันทนาการ”
ให้เชื่อมโยงจากชุมชนสู่สากล
- โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศนันทนาการ
- แผนงานที่ 3 การปรับปรุง กฎหมาย ข้อบังคับ ให้เอื้อต่อการดำเนินการด้านนันทนาการ
- โครงการที่ 1 โครงการปรับปรุง กฎหมาย ข้อบังคับให้เหมาะสมต่อการดำเนินงานด้านนันทนาการ
- แผนงานที่ 4 การศึกษาวิจัย ค้นหา และพัฒนานวัตกรรมด้านนันทนาการระดับประเทศและ
ระดับนานาชาติ
- โครงการที่ 1 โครงการศึกษาวิจัย ค้นหา และพัฒนานวัตกรรมด้านนันทนาการระดับประเทศและ
ระดับนานาชาติ
- โครงการที่ 2 โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อการวิจัยด้านนันทนาการ

สาระสำคัญของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)

วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

นันทนาการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนไทย สร้างสัมพันธภาพของคนในชุมชน ก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคง เศรษฐกิจรุ่งเรืองเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

พันธกิจของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

1. เผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักและเห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่าง และนันทนาการ
2. ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกกลุ่ม รวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษและผู้ด้อยโอกาส มีโอกาสเข้าถึงกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต ทั้งในส่วนของนันทนาการเพื่อสุขภาพ เพื่อการบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพ
3. พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรนันทนาการ ทั้งภาครัฐและเอกชน สู่ระดับมาตรฐานสากล
4. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยในการให้บริการนันทนาการ
5. พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรด้านนันทนาการให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

1. เพื่อเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างและนันทนาการ สู่ประชาชน ทุกกลุ่มโดยขอความร่วมมือจากสื่อทุกแขนงก่อให้เกิดการตื่นตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่ม ประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรนันทนาการทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีความรู้ความสามารถ สู่ระดับมาตรฐานสากล
4. ดำเนินการตรวจสอบ ปรับปรุง และรับรองมาตรฐาน อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมนันทนาการ
5. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

เป้าหมายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

1. ประชาชนทุกเพศทุกวัย รวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษและผู้ด้อยโอกาส มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างและนันทนาการและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต โดยมีเป้าหมายร้อยละ 60 ในปี พ.ศ. 2554
2. เด็กและเยาวชน ร้อยละ 80 มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อนันทนาการ รวมทั้งได้ศึกษาการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 60 จัดให้มีการศึกษาการใช้เวลาว่างและนันทนาการรวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในชีวิตประจำวันแก่นักเรียน เยาวชน และประชาชนในชุมชน
4. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนานุเคราะห์นันทนาการ ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถเพิ่มขึ้น และมีการจ้างงานบุคลากรนันทนาการอาชีพมากขึ้น
5. ส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีอย่างต่อเนื่อง
6. มีการสร้าง ตรวจสอบ ปรับปรุง ดูแลและพัฒนาสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับนันทนาการ ให้มีความสะดวก ปลอดภัย เป็นไปตามมาตรฐานสากล
7. มีการบริหารจัดการนันทนาการอย่างเป็นเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
 - 7.1 มีองค์กรหลักทำหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลและประสานงาน การดำเนินงาน นันทนาการของประเทศ
 - 7.2 มีโครงสร้างการบริหารงานนันทนาการชัดเจนและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สถานศึกษา องค์กรวิชาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วม ในการพัฒนานันทนาการและสนับสนุนนันทนาการเชิงพาณิชย์
 - 7.3 มีศูนย์นันทนาการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในทุกชุมชน และมีองค์กร เครือข่ายเชื่อมโยงประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น
 - 7.4 มีศูนย์ข้อมูลเผยแพร่ด้านนันทนาการมีระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ทั่วประเทศ
 - 7.5 มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เหมาะสมเอื้อต่อการดำเนินการด้านนันทนาการ
 - 7.6 มีผลงานการศึกษา วิจัย ค้นหา และพัฒนานวัตกรรมด้านนันทนาการ ทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ
 - 7.7 มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) อย่างเป็นระบบ

รายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

- ยุทธศาสตร์ที่ 1** การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำวันเป็นวิถีชีวิต (2 แผนงาน 9 โครงการ)
- ยุทธศาสตร์ที่ 2** การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อมนันทนาการ (3 แผนงาน 6 โครงการ)
- ยุทธศาสตร์ที่ 3** การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ (4 แผนงาน 9 โครงการ)
- รวม 9 แผนงาน 24 โครงการ

- ยุทธศาสตร์ที่ 1** การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำวันเป็นวิถีชีวิต

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนทุกกลุ่ม รวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษ และผู้ด้อยโอกาสให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าของการใช้เวลาว่างและนันทนาการ ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำวันเป็นวิถีชีวิต ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง และสังคม

ผลผลิต

1. เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกกลุ่มรวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษ และผู้ด้อยโอกาสได้พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ตามความถนัดและความสนใจของตนเองเป็นประจำวันเป็นวิถีชีวิต
2. สถานศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา จัดให้มีการเรียนเรื่อง การศึกษาการใช้เวลาว่างและนันทนาการ มีการบูรณาการการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมนันทนาการอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง
3. ครู ผู้นำ และอาสาสมัครนันทนาการในสถานศึกษาและในชุมชนได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง
4. สถานศึกษาและชุมชน มีอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐาน
5. มีการจัดตั้งศูนย์นันทนาการตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ ทำหน้าที่บริการ และจัดกิจกรรมนันทนาการ รวมทั้งกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด

1. เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกกลุ่ม รวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษและผู้ด้อยโอกาส ร้อยละ 60 มีความรู้ ทักษะคิด และประกอบกิจกรรมนันทนาการ ตามความถนัดและความสนใจเป็นประจำ
2. สถานศึกษาทุกระดับและองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 60 มีการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมนันทนาการอย่างหลากหลายทั่วถึงและต่อเนื่อง
3. ครู ผู้นำ และอาสาสมัครนันทนาการ ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอน และจัดกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษาและชุมชน
4. สถานศึกษา และชุมชน ร้อยละ 60 มีอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการที่ได้มาตรฐาน
5. มีศูนย์นันทนาการชุมชนตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ ทำหน้าที่ให้บริการประชาชนและจัดกิจกรรมนันทนาการรวมทั้งกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างต่อเนื่อง

แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 1

แผนงานที่ 1 การส่งเสริม เด็ก เยาวชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต

- โครงการที่ 1 การจัดหลักสูตรนันทนาการ การบูรณาการการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษา
- โครงการที่ 2 การอบรมครู ผู้นำ และอาสาสมัครเพื่อเป็นผู้นำนันทนาการในสถานศึกษา
- โครงการที่ 3 การจัดตั้งชมรมกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษา
- โครงการที่ 4 การจัดหาและปรับปรุงมาตรฐาน อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

แผนงานที่ 2 การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามความถนัดและความสนใจ

- โครงการที่ 1 โครงการสร้างกระแสความนิยมนันทนาการ โดยเด็ก เยาวชน และประชาชน เป็นองค์กร เครือข่าย อาสาสมัคร ส่งเสริมนันทนาการในชุมชน
- โครงการที่ 2 การเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่างและนันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
- โครงการที่ 3 การอบรมผู้นำ อาสาสมัครนันทนาการในชุมชน

โครงการที่ 4 การจัดตั้งศูนย์นันทนาการสำหรับชุมชนและจัดกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง

โครงการที่ 5 โครงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย และการรักษาสีงแวดล้อมนันทนาการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรนันทนาการให้มีศักยภาพและขีดความสามารถสู่ระดับมาตรฐานสากล
2. เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย
3. เพื่อจัดหา ปรับปรุง และพัฒนาสิ่งแวดลอม ตลอดจนอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยในการจัดบริการนันทนาการ

ผลผลิต

1. บุคลากรนันทนาการได้รับการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถสู่ระดับมาตรฐานสากล
2. ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ได้รับการอนุรักษ์และการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง
3. อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งแวดลอมนันทนาการได้รับการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

1. บุคลากรนันทนาการ ร้อยละ 60 ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. บุคลากรนันทนาการอาชีพได้รับใบประกอบวิชาชีพนันทนาการ
3. มีการจัดตั้งองค์กรรับรองมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ
4. ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ได้รับการอนุรักษ์และการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง
5. อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกนันทนาการได้รับการปรับปรุง พัฒนา และตรวจสอบมาตรฐานอย่างเป็นระบบ
6. ทรัพยากรนันทนาการ (recreation resource) ได้รับการดูแลและอนุรักษ์อยู่ตลอดเวลา

แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 2

แผนงานที่ 1 การผลิตและพัฒนาบุคลากรนันทนาการสู่ระดับมาตรฐานสากล

- โครงการที่ 1 โครงการอบรมผู้นำนันทนาการในสถานศึกษา และในชุมชน
- โครงการที่ 2 โครงการอบรมหลักสูตรนันทนาการระดับมาตรฐานอาชีพ เพื่อรับใบประกอบวิชาชีพในสาขานันทนาการเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) และสาขานันทนาการเพื่อการบำบัดรักษา (Therapeutic Recreation)
- โครงการที่ 3 โครงการความร่วมมือสถาบันการศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรนันทนาการอาชีพ

แผนงานที่ 2 การอนุรักษ์และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย

- โครงการที่ 1 การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์และการส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ในภูมิภาคและท้องถิ่น

แผนงานที่ 3 การพัฒนามาตรฐาน ความปลอดภัยของอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งแวดล้อมนันทนาการ

- โครงการที่ 1 การตรวจสอบความปลอดภัยและปรับปรุงมาตรฐานของอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัยในการบริการนันทนาการ
- โครงการที่ 2 การส่งเสริมสนับสนุน การบำรุงรักษา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรด้านนันทนาการให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ผลผลิต

องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องด้านนันทนาการและสถานประกอบการนันทนาการเชิงพาณิชย์ สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ตัวชี้วัด

1. ศูนย์นันทนาการในสถานศึกษาและชุมชน ร้อยละ 50 ดำเนินการได้อย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
2. สถานประกอบการนันทนาการเชิงพาณิชย์มีผลผลิตขององค์กรธุรกิจนันทนาการเพิ่มมากขึ้น
3. มีศูนย์ข้อมูลเผยแพร่กิจการนันทนาการ มีระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ เชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ
4. มีการปรับปรุง กฎหมาย ข้อบังคับให้เหมาะสมต่อการดำเนินการด้านนันทนาการ
5. มีผลการศึกษา วิจัย ค้นหาและพัฒนานวัตกรรมด้านนันทนาการในระดับประเทศ และระดับนานาชาติอย่างเป็นระบบ

แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 3

แผนงานที่ 1 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการขององค์กรภาครัฐและเอกชน

- โครงการที่ 1 การสร้างเครือข่ายศูนย์นันทนาการทุกระดับตั้งแต่ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ และระดับสากล
- โครงการที่ 2 การปรับปรุงโครงสร้างและการยกระดับมาตรฐานองค์กรนันทนาการ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- โครงการที่ 3 โครงการสนับสนุนนันทนาการเชิงพาณิชย์

แผนงานที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูล ระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์

- โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริม นันทนาการและนันทนาการเชิงพาณิชย์ (Commercial recreation)
- โครงการที่ 2 โครงการสร้างและปรับปรุง “ศูนย์ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์นันทนาการ” ให้เชื่อมโยงจากชุมชนสู่สากล
- โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศนันทนาการ

แผนงานที่ 3 การปรับปรุง กฎหมาย ข้อบังคับ ให้เอื้อต่อการดำเนินการด้านนันทนาการ

- โครงการที่ 1 โครงการปรับปรุง กฎหมาย ข้อบังคับให้เหมาะสมต่อการดำเนินงาน ด้านนันทนาการ

แผนงานที่ 4 การศึกษาวิจัย ค้นหา และพัฒนานวัตกรรมด้านนันทนาการระดับประเทศและระดับนานาชาติ

โครงการที่ 1 โครงการศึกษาวิจัย ค้นหา และพัฒนานวัตกรรมด้านนันทนาการระดับประเทศและระดับนานาชาติ

โครงการที่ 2 โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อการวิจัยด้านนันทนาการ

แนวทางการปรับระบบการบริหารจัดการตามนโยบาย

การส่งเสริมและพัฒนานันทนาการแห่งชาติ

กิจกรรมนันทนาการมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของทุกคน ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพราะเป็นความต้องการของทุกชีวิต ซึ่งรัฐจะต้องจัดให้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคน อันเป็นพื้นฐานที่ดีในการสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจของบ้านเมืองโดยรวม

เนื่องจากกิจกรรมนันทนาการมีหลากหลายและครอบคลุมภารกิจของหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

เพื่อให้การบริหารจัดการในงานด้านนันทนาการของชาติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเอกภาพ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานหรือองค์กรกลางเป็นเจ้าภาพหรือผู้รับผิดชอบโดยตรงในการประสานงานและดูแลรับผิดชอบการประสานแผนตลอดจนกำหนดทิศทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้งานนันทนาการของชาติเป็นไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์แก่คนในชาติอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้ทุกหน่วยงานมีการทำงานอย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการประหยัดลดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างคุ้มค่า

แนวทางเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554)

1. ให้มีหน่วยงานหลักที่สามารถบริหารจัดการแผนนันทนาการแห่งชาติ เพื่อดูแลรับผิดชอบโดยตรงและทำหน้าที่กำกับดูแลให้มีการบูรณาการแผนงานต่างๆ ด้านนันทนาการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. กิจกรรมนันทนาการเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของทุกคนในโลกปัจจุบันและอนาคตเพราะเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งต้องการการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นการสร้างความเข้มแข็งของคน ครอบครัว และสังคม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐจึงต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ เป็นวาระแห่งชาติ โดยให้ถือว่าการพัฒนาสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตามคุณภาพของคนต้องมาก่อน
3. ในเบื้องต้นควรกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบ เช่น คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนานันทนาการแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่กำกับประสานแผนและการบูรณาการแผนนันทนาการแห่งชาติให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนด และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนอย่างแท้จริง

4. รัฐต้องกำหนดให้หน่วยงาน เช่น สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รับผิดชอบในการติดตามประเมินแผนนันทนาการแห่งชาติ เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานของทุกกระทรวง รวมทั้งการประมวลข้อมูลในด้านนันทนาการของชาติ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการนันทนาการของประเทศในอนาคต

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

การแปลงแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554) ไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการประสานงานความร่วมมือในการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การจัดทำแผนงานและโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการพัฒนาระบบข้อมูลและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวจึงกำหนดแนวทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลดังนี้

1. เสริมสร้างความเข้าใจในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554) พร้อมกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมและมีส่วนร่วมในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดย

1.1 สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวคิดและสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยการจัดเวทีสร้างความเข้าใจในภารกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์พัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ ให้กับองค์กรที่เกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนในสังคมให้ทราบถึงบทบาทความรับผิดชอบของคนที่จะสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ผลักดันระบบงบประมาณและบุคลากรให้สอดคล้องกับแนวทางแผนงานและโครงการในแต่ละยุทธศาสตร์ โดยเน้นผลลัพธ์ของการดำเนินงานเป็นหลัก

1.2 ปรับวิธีการวางแผนเกี่ยวกับนันทนาการในแต่ละระดับ และการจัดทำงบประมาณ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายร่วมกัน (Area / Function / Participation : AFP) ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการได้รับผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก

1.3 ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ

2. พัฒนาระบบการจัดทำแผนงาน / โครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในลักษณะบูรณาการพร้อมกับการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานแผนไปสู่การปฏิบัติ โดย

2.1 สนับสนุนการจัดทำแผนงาน/โครงการในลักษณะการบูรณาการและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

2.2 กำหนดขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการให้ชัดเจน มีการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจและกิจกรรมที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน

2.3 ผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน/โครงการ การตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ รวมทั้งสามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. พัฒนาระบบและกลไกการติดตามประเมินผล รวมทั้งกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ โดย

3.1 ประสานการติดตามประเมินผลและการตรวจสอบผลงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการประสานแผนงาน และแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเป็นระบบ

3.2 สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ มีการกำหนดตัวชี้วัดและระบบประเมินผลงานขององค์กรที่เน้นผลลัพธ์ของงานเป็นหลัก

3.3 นำผลที่ได้จากการติดตามประเมินผลมาปรับปรุงแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของการพัฒนานันทนาการอย่างต่อเนื่อง

3.4 พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องการติดตามประเมินผล และการกำหนดดัชนีชี้วัดแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างทักษะในการติดตามประเมินผล และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

3.5 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านนันทนาการอย่างต่อเนื่องและสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันในทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะการพัฒนาฐานข้อมูลในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นเพื่อประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการและการติดตามประเมินผลในระดับพื้นที่

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. **หน่วยงานกลาง** สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นองค์กรหลักรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ส่วนหน่วยงานกลางอื่น ๆ เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติ โดยการกระตุ้นและผลักดันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานงบประมาณ
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

2. **หน่วยปฏิบัติ** จัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ โดยมีการประสานงานกันระหว่างหน่วยปฏิบัติในการจัดทำแผน/โครงการในลักษณะบูรณาการ ได้แก่

องค์กรหลักภาครัฐ

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงมหาดไทย
- กระทรวงสาธารณสุข
- กระทรวงกลาโหม
- กระทรวงแรงงาน
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- กระทรวงวัฒนธรรม
- กระทรวงอุตสาหกรรม
- กระทรวงพาณิชย์
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรหลักภาคเอกชน

- บริษัทห้างร้าน
- ภาคธุรกิจเอกชน
- สมาคมต่างๆ

องค์กรที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงการคลัง
- กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กระทรวงคมนาคม
- กระทรวงยุติธรรม
- กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- กระทรวงพลังงาน
- กระทรวงคมนาคม
- สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ
- รัฐวิสาหกิจในกระทรวงต่าง ๆ
- มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

3. หน่วยงานที่สนับสนุน ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ รวมทั้งตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดไว้ ได้แก่

- ประชาชน
- ชุมชน
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- องค์กรสาธารณประโยชน์
- สถาบันวิชาการ
- องค์กรสื่อมวลชน
- องค์กรภาครัฐ
- องค์กรภาคเอกชน

ภาคผนวก

คำจำกัดความ

1. นันทนาการ (Recreation)

หมายถึง กิจกรรมที่กระทำในยามว่างจากการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมกระทำด้วยความสมัครใจ และมีความพึงพอใจ โดยกิจกรรมนั้นไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายบ้านเมือง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี

2. กิจกรรมนันทนาการ

หมายถึง กิจกรรมที่กระทำเพื่อนันทนาการ แบ่งเป็น 11 ประเภท คือ

- 2.1 ศิลปหัตถกรรม (Art and Crafts)
- 2.2 เกมและกีฬา (Games and Sports)
- 2.3 การเต้นรำ (Dances)
- 2.4 การละคร (Drama)
- 2.5 งานอดิเรก (Hobby)
- 2.6 การดนตรี และร้องเพลง (Music and Singing)
- 2.7 กิจกรรม กลางแจ้ง/นอกเมือง (Outdoor Recreation)
- 2.8 วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) (Reading, Speaking and Writing)
- 2.9 กิจกรรม ทางสังคม (Social Recreation)
- 2.10 กิจกรรมพิเศษตามเทศกาลต่างๆ (Special Event)
- 2.11 การบริการอาสาสมัคร (Voluntary Service)

3. การศึกษาการใช้เวลาว่าง (Leisure education)

หมายถึง การศึกษาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ โดยใช้กิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดสัมพันธภาพที่ดีของคนในชุมชนเป็นสังคมแห่งคุณธรรม สมานฉันท์ มั่นคง ทำให้ประเทศชาติพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. นักนันทนาการอาชีพ (Professional recreationer)

หมายถึง นักนันทนาการที่ประกอบอาชีพนันทนาการโดยจบการศึกษานันทนาการในสาขาใดสาขาหนึ่ง และได้รับใบรับรองการประกอบวิชาชีพในสาขานั้น เช่น สาขาการส่งเสริมสุขภาพ (Health promotion) สาขาการบำบัดรักษาและฟื้นฟู (Therapeutic Recreation)

5. บุคลากรนันทนาการ

หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับนันทนาการ ประกอบด้วย บุคลากรนันทนาการอาสาสมัคร และบุคลากรนันทนาการอาชีพ

6. ศูนย์นันทนาการชุมชน

หมายถึง ศูนย์นันทนาการที่จัดตั้งในชุมชน เพื่อดำเนินกิจกรรมนันทนาการในชุมชนนั้นๆ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างทั่วถึง

7. ทรัพยากรนันทนาการ (Recreation Resource)

หมายถึง ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการ เช่น คน สถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับนันทนาการ สวนสนุก สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ และโบราณสถาน เป็นต้น

8. สถานศึกษาทุกระดับ

หมายถึง สถานศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

9. การประกอบกิจกรรมนันทนาการจนเป็นวิถีชีวิต

หมายถึง การประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เช่น อ่านหนังสือ ฟังเพลง ออกกำลังกาย

10. ประชาชนทุกกลุ่ม

หมายถึง เด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ รวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษ และผู้ด้อยโอกาส

- เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์
- เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุมากกว่า 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 25 ปีบริบูรณ์
- ผู้ใหญ่ หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 25 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
- ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

- บุคคลกลุ่มพิเศษ หมายถึง บุคคลผู้พิการทุกประเภททุกระดับ ได้แก่ ผู้พิการทางการมองเห็น ผู้พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ผู้พิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว และผู้พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ เป็นต้น

- ผู้ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ประสบปัญหาทุกข์ยากเดือดร้อนในการดำรงชีวิตประจำวัน และครอบครัวขาดความมั่นคงเพียงพอในการทำหน้าที่ช่วยเหลือป้องกันและพัฒนา อีกทั้งไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมตามมาตรฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ยากจน และเด็กเร่ร่อน เป็นต้น

คำสั่งสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ

ที่ 316 / 2550

เรื่อง แต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิการจัดทำร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ

ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)

.....

ตามที่สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ ได้อนุมัติให้สำนักส่งเสริมและพัฒนา
นันทนาการ ดำเนินการจัดทำร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) เพื่อให้
การดำเนินงานจัดทำแผนมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิ
ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์ จรินทร์	ธานีรัตน์
2. นายปรีดา	รอดโพธิ์ทอง
3. นายพิพิธพร	แก้วมุกดา
4. ดร. สมชาย	ประเสริฐศิริพันธ์
5. รองศาสตราจารย์ ดร. รัชนิ	ขวัญบุญจัน
6. ศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ	กาญจนกิจ
7. นายสุวิทย์	วิสุทธิสิน
8. ดร. เสกสรร	นาควงศ์
9. รองศาสตราจารย์ คณิต	เขียววิชัย
10. รองศาสตราจารย์ ดร. กำโชค	เผือกสุวรรณ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล	ดั่งสัจพจน์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอนก	หงษ์ทองคำ
13. นายเกื้อ	แก้วเกตุ
14. นายวิชิต	ชีเชิญ
15. ดร. คงศักดิ์	เจริญรักษ์
16. นายทวนชัย	ลมูลสว่าง
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มยุรี	สุภาวิบูลย์
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ	ทวีพรปฐมกุล

19. รองศาสตราจารย์ ดร.พันธุ์วีระ	ขวัญบูรณาจันทร์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนมศักดิ์	สวัสดิพงษ์
21. นายมงคล	จิรบุญดิลก
22. ดร. กิตติพงษ์	โพธิ์
23. นายสิทธิศักดิ์	ดำรงศกุล
24. นายสมเจตน์	สุขดี
25. นายวิวัฒน์	ชำนาญธรรม
26. นางรุ่งอรุณ	เขียวพุ่มพวง
- บทบาทหน้าที่ มีดังนี้

1. พิจารณาร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) และพิจารณาแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ สู่การปฏิบัติ

2. เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554) และแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ สู่การปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2550

(นายทินกร นานูญจิตร)

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ

- 3 ก. ก. 2550

คำสั่งสำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ

ที่ 317/2550

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ

ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 -2554)

.....

ตามที่สำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการได้อนุมัติให้สำนักส่งเสริมและพัฒนา
นันทนาการ ดำเนินโครงการจัดทำร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 – 2554) และจัดทำ
แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ สู่การปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ
และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปรับปรุงแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์จรินทร์	ธานีรัตน์	ที่ปรึกษา
2. นายพิพิธพร	แก้วมุกดา	ที่ปรึกษา
3. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ		ที่ปรึกษา
4. รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ		ที่ปรึกษา
(นายเสกสรรค์ นาควงศ์)		
5. รองศาสตราจารย์ ดร. รัชนี	ขวัญบุญจัน	ประธานคณะกรรมการ
6. ดร. สมชาย	ประเสริฐศิริพันธ์	คณะกรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล	ตั้งตั้งพจน์	คณะกรรมการ
8. นายเกื้อ	แก้วเกตุ	คณะกรรมการ
9. นายวิชุด	ชีเชิญ	คณะกรรมการ
10. ดร. กงศักดิ์	เจริญรักษ์	คณะกรรมการ
11. รองศาสตราจารย์คณิต	เจียววิชัย	คณะกรรมการ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อเนก	หงษ์ทองคำ	คณะกรรมการ
13. นายทวนชัย	ลมูลสว่าง	คณะกรรมการและเลขานุการ
14. นางรุ่งอรุณ	เจียวพุ่มพวง	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาหน้าที่มีดังนี้

ดำเนินการปรับปรุงร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) และ
แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ สำหรับการปฏิบัติเสนอสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2550

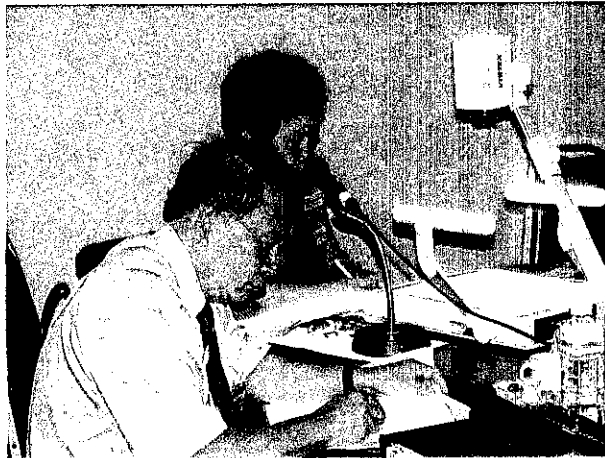

(นายทินกร นานบุญจิตต์)

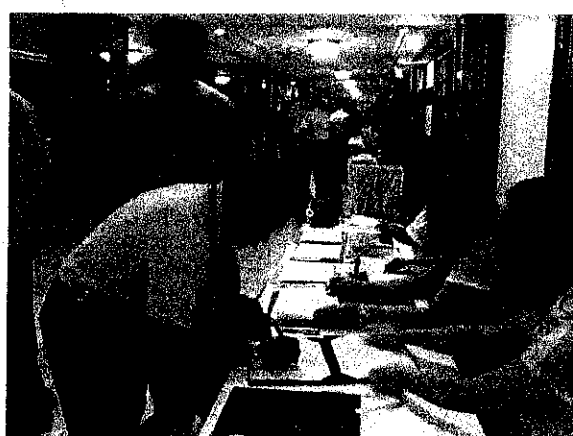
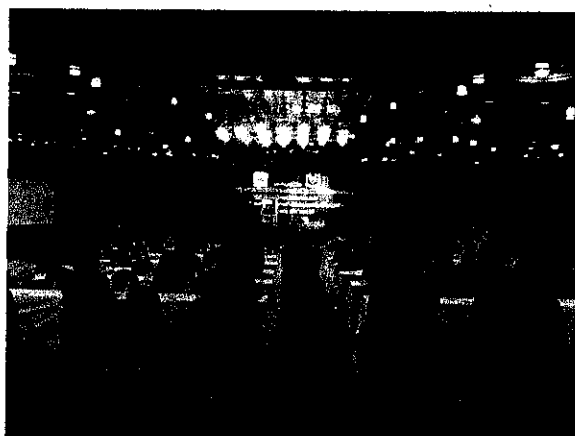
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ

- 3 ก.ค. 2550

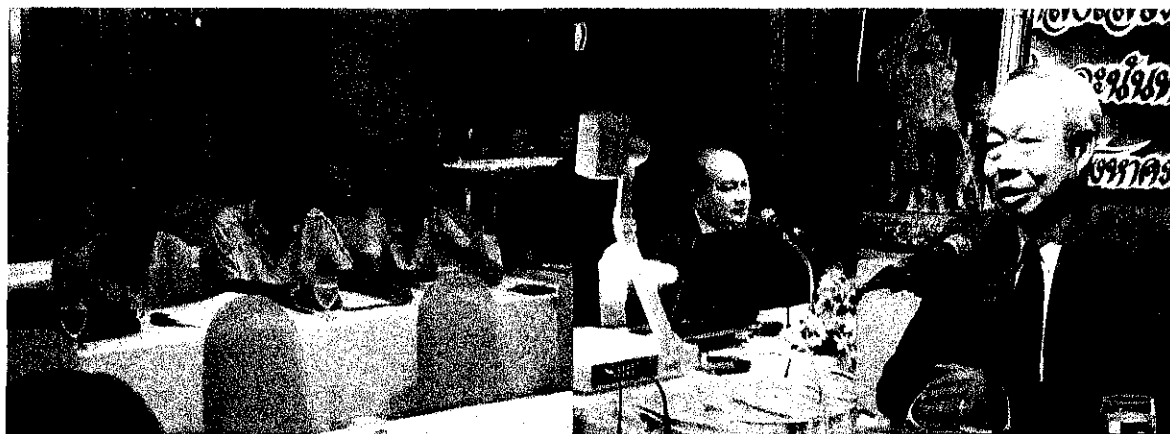
ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิปรับปรุงร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2550-2554)
ครั้งที่ 2 วันที่ 18 กรกฎาคม 2550 ณ ห้องประชุมส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ

การประชุมหน่วยงานต่างร่วมพิจารณาแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2550-2554) และการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ
วันที่ 22 สิงหาคม 2550 เวลา 9.00 - 15.00 น. ณ โรงแรมแมนดาริน

การประชุมหน่วยงานต่างร่วมพิจารณาแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2550-2554) และการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ
วันที่ 22 สิงหาคม 2550 เวลา 9.00 - 15.00 น. ณ โรงแรมแมนดาริน

รายละเอียดคำชี้แจง

ร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ

ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554)

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

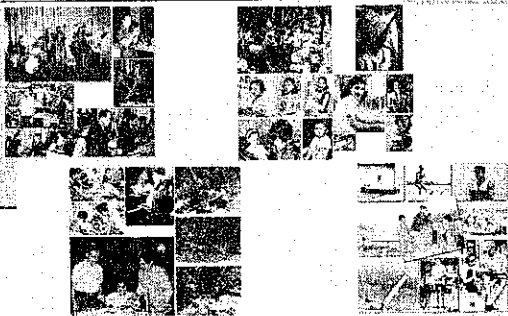
ร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2554)

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

พระบรมราโชวาท

พระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานเนื่องในวันกีฬาแห่งชาติ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2531 ว่า
“เวลานี้การกีฬาหันมาให้ความสำคัญในทางอื่น คือ ในทางสังคม ทำให้คนในประเทศชาติได้หันมาปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ในทางสุขภาพ ของร่างกาย และของจิตใจ ทำให้สามารถที่จะอยู่เป็นสังคมอย่างอยู่เย็น เป็นสุข ทั้งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมือง และโดยเฉพาะ ในการกีฬาระหว่างประเทศ ก็ได้เพิ่มความสำคัญกับมนุษย์อื่น ซึ่งอยู่ใน ประเทศอื่น ฉะนั้นกีฬามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคน และชีวิตของบ้านเมือง”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงกิจกรรมนันทนาการ

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน

สภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยปัจจุบันนี้ต้องเผชิญกับวิกฤตหลายด้าน ได้แก่ ทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ทำให้ความเป็นอยู่ ต้องเปลี่ยนแปลงไปจากวิถีชีวิตในอดีตมาก บางคนไม่สามารถปรับตัว เข้ากับ สิ่งต่างๆ ที่เปลี่ยนไป ก็อาจก่อให้เกิดความวิตกกังวล วิตกกังวลไม่ปล่อยตัว ต้องชีวิต และทรัพย์สิน ไม่มีความมั่นคงในชีวิต เกิดความท้อแท้ ความเครียด สุขภาพ ทางกายและจิตใจ อาจคิดสั้นทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้ ซึ่งส่งผลโดยตรง ต่อทรัพยากรของชาติ

นันทนาการเป็นพื้นฐานปัจจัยหนึ่งในการเสริมสร้างฐานรากของสังคม ให้เข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบคลุม วัฒนธรรม และสังคม เสริมสร้างคน ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และรักสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เสริมสร้างเครือข่ายชุมชน

คำแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรี (พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์)

นโยบายด้านสังคม

- ๑๕ ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ความสามัคคีกันของคนในชาติ
- ๑๖ จัดทำแผนปฏิรูปสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสามัคคี
- ๑๗ เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้
- ๑๘ พัฒนาสุขภาพของประชาชนให้ครอบคลุมทั้งมิติทางกาย จิต สังคม และปัญญา
- ๑๙ ส่งเสริมกีฬาพื้นฐานและกีฬามวลชน
- ๒๐ สร้างความเข้มแข็งของทุกชุมชนท้องถิ่นและประชาคม
- ๒๑ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทย ให้เป็นสังคมที่มีสันติสุขอย่างยั่งยืน

อำนาจหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษา ด้านกีฬา นันทนาการ และราชการอื่น ตามที่ได้มีกฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หรือส่วนราชการ ที่สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

นโยบายด้านการกีฬาและนันทนาการ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

- ๕. ส่งเสริมกิจกรรมกีฬาระดับชุมชนและโรงเรียน
- ๖. ส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระดับประเทศและระดับนานาชาติอย่างเป็นระบบ
- ๗. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากร แหล่งนันทนาการ กิจกรรมนันทนาการ เพื่อความสุขของประชาชน
- ๘. สร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านนันทนาการ โดยรณรงค์ให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเครือข่ายชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานันทนาการ
- ๙. จัดทำแผนพัฒนาการกีฬาและนันทนาการแห่งชาติ

ความเป็นมาของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจสำคัญในการบริหารยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ ให้ขับเคลื่อนอย่างเป็นเอกภาพไปมิติศทางเดียวกัน ด้วยการคำนึงถึงความสำคัญของนันทนาการ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง เนื่องจากนันทนาการสร้างคุณภาพชีวิต สร้างความสามัคคีในสังคมไทย ทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความสุข ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของกีฬาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต อันเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชนสามารถนำแผนไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554)

วิสัยทัศน์

นันทนาการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนไทย
สร้างสัมพันธภาพของคนในชุมชน ก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณธรรม
จริยธรรม มีความมั่นคง เศรษฐกิจรุ่งเรืองเป็นรากฐานที่สำคัญ
ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างและนันทนาการสู่ประชาชน
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่ม ประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรนันทนาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สู่ระดับมาตรฐานสากล
4. ดำเนินการตรวจสอบ ปรับปรุง และรับรองมาตรฐาน อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งแวดล้อมนันทนาการ
5. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ยุทธศาสตร์ของแผนฯ

๑. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเองและสังคม
๒. ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อมนันทนาการ โดยพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และขีดความสามารถสู่ระดับมาตรฐานสากล ส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมนันทนาการ
๓. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ โดยพัฒนาการบริหารจัดการองค์การด้านนันทนาการ ให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- หน่วยงานกลาง สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ สำนักงานพัฒนาการกีฬานันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นองค์กรหลัก และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นหน่วยงานสนับสนุน และผลักดันหน่วยงานในการแปลงยุทธศาสตร์ ไปสู่การปฏิบัติ
- หน่วยงานปฏิบัติ หน่วยงานทุกกระทรวง และภาคเอกชน จัดทำแผนงานโครงการในลักษณะบูรณาการ และประสานงานกัน
- หน่วยงานที่สนับสนุน ประชาชน ชุมชน องค์การภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ความจำเป็นที่ต้องเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

การจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ เป็นการถือที่สำคัญของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ และ/หรือปรับแผนยุทธศาสตร์ในระดับกระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ และองค์กรมหาชนทุกแห่ง ให้เกิดความเป็นเอกภาพ และผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่จะใช้เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันแผนงาน / โครงการ กิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

1. เพื่อให้มียุทธศาสตร์พัฒนานันทนาการในระยะ 5 ปี
2. เพื่อให้มีการนำแผนฯ ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาไปใช้ในการกำหนดภารกิจ และแนวทางการปฏิบัติงาน
3. เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ให้มีความเป็นเอกภาพ มีการบูรณาการแผนงานโครงการร่วมกัน
4. เพื่อเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณะชนให้นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานนันทนาการเชิงพาณิชย์ในอนาคตต่อไป

ความเห็นชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ดำเนินการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาคเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ซึ่งทุกหน่วยงานเห็นชอบ

ผลกระทบของแผนฯ

ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล

- การสร้างเอกภาพตัวหารประสานงานระหว่างหน่วยงานและบูรณาการแผนงาน/โครงการเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน
- นันทนาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยชาติ ทำให้มีสุขภาพร่างกายและคุณภาพชีวิตที่ดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นการพัฒนาทุนทางสังคม
- นันทนาการสร้างความสามัคคีของคนในชาติ ทำให้คนไทยในสังคมรักใคร่กลมเกลียวกัน ก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณธรรม ร่วมเย็นเป็นสุข
- นันทนาการในเชิงพาณิชย์ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้ประเทศชาติมีเศรษฐกิจดี เป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลกระทบต่อความรับผิดชอบร่วมกัน
ของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ ได้เสนอสิ่งที่รัฐบาลและรัฐสภาจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในการปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับพัฒนานันทนาการ ดังนี้

- ❖ การออกใบรับรองวิชาชีพนันทนาการ
- ❖ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสถานที่ อุปกรณ์เกี่ยวกับการบริหารนันทนาการ
- ❖ การจัดตั้งกองทุนพัฒนานันทนาการ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมหรือท้องถิ่น

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ ได้วางเป้าหมายการพัฒนาขีดความสามารถนันทนาการเชิงพาณิชย์ในระดับประเทศและระดับสากล และมีแผนงานที่เน้นการกระจายศูนย์นันทนาการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เป็นการกระจายรายได้ไปสู่ระดับรากหญ้า และมีแผนงานพัฒนาบุคลากรนันทนาการอาชีพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

แนวทางการสร้างเอกภาพในการดำเนินงาน ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ระบุไว้ในแผนฯ ทำให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยผ่านกระบวนการ ประสานงาน ระหว่างหน่วยงานที่เชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล ลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนของส่วนราชการ โดยให้ส่วนราชการต่างๆ แบ่งสรร และใช้ทรัพยากรร่วมกัน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ การมีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่กำกับ ด้ำนนโยบาย และส่งเสริมจะช่วยให้รัฐในการติดตามตรวจสอบตลอดจนพิจารณาการใช้งบประมาณการพัฒนานันทนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลกระทบต่อทางสังคมและการเมือง

การมีแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ จะช่วยให้การดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการพัฒนานันทนาการไปอย่างมีเอกภาพ ซึ่งประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากนันทนาการก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคลในชุมชน ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี สังคมจะมีระเบียบวินัย และเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม ชุมชน รวมทั้งทำให้การเมืองมีเสถียรภาพและมั่นคง

ผลกระทบทางเทคโนโลยี

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ ส่งเสริม สนับสนุนในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาและประดิษฐ์ คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ในกิจการนันทนาการ เพื่อช่วยให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนานันทนาการให้ก้าวหน้าขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ในระแยะ 5 ปี จะสามารถดำเนินการได้ดังนี้

- ประชาชน ร้อยละ 60 และเยาวชนร้อยละ 80 จะมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต
- สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จัดให้มีการเรียนรู้เรื่องการใช้เวลาว่าง และจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในชีวิตประจำวันแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน
- มีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาบุคลากรนันทนาการให้มีศักยภาพ และขีดความสามารถเพิ่มขึ้น รวมถึงมีการจ้างงานบุคลากรนันทนาการอาชีพมากขึ้น
- ❖ มีการส่งเสริม อนุรักษ์ คือวัฒนธรรม ประเพณีอย่างต่อเนื่อง
- ❖ มีการตรวจสอบ ปรับปรุง ดูแลและพัฒนาอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งแวดลอมให้มีความปลอดภัยในการให้บริการนันทนาการ
- ❖ มีการบริหารจัดการนันทนาการอย่างเป็นเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ มีศูนย์นันทนาการในทอชมชน และยึดมั่นข้อหมอบและระบบสารสนเทศทั่วประเทศ

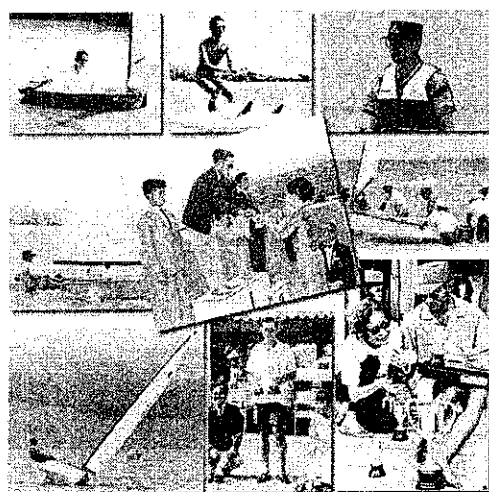
ร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 - 2551)

พระบรมราโชวาท

พระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานเนื่องในวันกีฬาแห่งชาติ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2531 ว่า

“เวลานี้การกีฬาก็นับว่ามีความสำคัญในทางอื่น คือ ในทางสังคม ทำให้คนในประเทศชาติ ได้หันมาปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ในทางสุขภาพของร่างกายและของจิตใจ ทำให้สามารถที่จะอยู่เป็นสังคมอย่างอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมือง และโดยเฉพาะในการกีฬาระหว่างประเทศ ก็ได้เพิ่มความสำคัญกับมนุษย์อื่น ซึ่งอยู่ในประเทศอื่น ฉะนั้นกีฬาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคน และชีวิตของบ้านเมือง”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงกิจกรรมนันทนาการ

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน

สภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยปัจจุบันนี้ต้องเผชิญกับวิกฤตหลายด้าน ได้แก่ ทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ทำให้ความเป็นอยู่ต้องเปลี่ยนแปลงไปจากวิถีชีวิตในอดีตมาก บางคนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งต่างๆ ที่เปลี่ยนไป ก็อาจก่อให้เกิดความวิตกกังวลรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีความมั่นคงในชีวิต เกิดความท้อแท้ ความเครียด เสี่ยงสุขภาพทางกายและจิตใจ อาจคิดสั้นทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อทรัพยากรของชาติ

นันทนาการเป็นพื้นฐานปัจจัยหนึ่งในการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย นันทนาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพคน และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และรู้จักสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เสริมสร้างเครือข่ายชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมืองให้เกิดความน่าอยู่ อีกทั้งนันทนาการสามารถนำมาใช้กับการเสริมสร้างเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน

คำแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรี (พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์)

นโยบายด้านสังคม รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะดำเนินการดังนี้

ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความร่วมมือกันในการกอบกู้และฟื้นฟูประเทศชาติในทุกด้าน โดยการสรุปบทเรียนจากปัญหาความแตกแยกฉาวฉาน และความล้มเหลวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในอดีต แล้วนำมาปรับความเข้าใจของประชาชน สร้างกระบวนการแก้ไขปัญหที่เน้นความสมานฉันท์ของคนในชาติ พร้อมทั้งส่งเสริมเผยแพร่ตัวอย่างของความร่วมมือที่ดีและมีความสุขของทุกชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จัดทำแผนปฏิรูปสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์ บนพื้นฐานคุณธรรม ร่วมกับภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และสถาบันศาสนา เพื่อสร้างสังคมไทยที่ไม่ทอดทิ้งกัน สังคมที่ชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคมเข้มแข็ง สังคมคุณธรรม และสังคมประชาธิปไตย เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ จะขยายโอกาสทางการศึกษา ของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือ ของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา จัดการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน

พัฒนาสุขภาวะของประชาชนให้ครอบคลุมทั้งมิติทางกาย จิต สังคม และปัญญา โดยการปฏิรูประบบสุขภาพเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงจากพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม พัฒนาระบบสุขภาพทั้งยามปกติและฉุกเฉินที่สมดุลทั้งการเสริมสร้างสุขภาพ การป้องกันโรค การบริการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างมีคุณภาพให้ทั่วถึง และเป็นธรรม และจะเสนอให้มีการออกพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ

ส่งเสริมกีฬาพื้นฐานและกีฬามวลชน เพื่อให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสได้เล่นกีฬา และออกกำลังกายเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและสมรรถภาพที่ดี มุ่งเน้นการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้เป็น ค่านิยม เกิดความสมานฉันท์ของคนในชาติ สนับสนุนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและอาชีพสู่ มาตรฐานในระดับสากล

สร้างความเข้มแข็งของทุกชุมชนท้องถิ่นและประชาคม ให้สามารถจัดการตนเอง เกี่ยวกับความเป็นอยู่ ส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน องค์กรอาสาสมัคร ภาคธุรกิจ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และแก้ไขปัญหาลังคม ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การดูแลเด็กและเยาวชน คนพิการ คนสูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนสิทธิสตรี ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคม ที่มีสันติสุขอย่างยั่งยืน บนฐานของวัฒนธรรมไทย และใช้สื่อทุกรูปแบบในการสร้างสรรค์สังคม รักษา สืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติ และความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อเชิดชูคุณค่า และจิตวิญญาณของความเป็นไทย ตลอดจนสร้างความสามัคคี เอื้ออาทรสมานฉันท์ของสังคมและ ประเทศชาติ

อำนาจหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษาด้านกีฬา นันทนาการ และราชการอื่น ตามที่ได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หรือส่วนราชการที่สังกัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

นโยบายด้านการกีฬาและนันทนาการของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

1. ส่งเสริมกิจกรรมกีฬาระดับชุมชนและโรงเรียน เพื่อส่งเสริมสุขภาพและเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศและอาชีพ โดยสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการกีฬา

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระดับประเทศและระดับนานาชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างเกียรติภูมิแก่ประเทศและความภูมิใจของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมที่ดีต่อการกีฬา

3. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากร แหล่งนันทนาการ กิจกรรมนันทนาการ เพื่อความสุขของประชาชน

4. สร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านนันทนาการ โดยรณรงค์ให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเครือข่ายชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานันทนาการ

5. จัดทำแผนพัฒนาการกีฬาและนันทนาการแห่งชาติ

ความเป็นมาของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจสำคัญในการบริหารยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ ให้ขับเคลื่อนอย่างเป็นเอกภาพไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยการคำนึงถึงความสำคัญของนันทนาการ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง เนื่องจากนันทนาการสร้างคุณภาพชีวิต สร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย ทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต อันเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน สามารถนำแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนันทนาการ ของประเทศ ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) ตามทิศทาง และกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดยรับฟังความคิดเห็นจากภาคี เครือข่าย และผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูล และแนวความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนฯ พร้อมทั้งได้มีการศึกษาแนวทางที่ผู้เกี่ยวข้อง ได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การพัฒนานันทนาการแห่งชาติมีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง และนโยบายของรัฐบาล

สาระสำคัญของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) มีดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

นันทนาการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนไทย สร้างสัมพันธภาพของคนในชุมชน ก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคง เศรษฐกิจรุ่งเรืองเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนา ประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างและนันทนาการ สู่ประชาชน
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่ม ประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ จนเป็นวิถีชีวิต
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรนันทนาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สู่ระดับมาตรฐานสากล
4. ดำเนินการตรวจสอบ ปรับปรุง และรับรองมาตรฐาน อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งแวดล้อมนันทนาการ
5. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ยุทธศาสตร์ของแผนฯ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้เวลาว่างและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเองและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อมนันทนาการ โดยพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และขีดความสามารถสู่ระดับ มาตรฐานสากล ส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย ในการจัดบริการนันทนาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ โดยพัฒนาการบริหารจัดการ องค์การด้านนันทนาการ ให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. หน่วยงานกลาง สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ สำนักงานพัฒนาการกีฬา และนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นองค์กรหลักรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ส่วนหน่วยงานกลางอื่นๆ เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติ โดยการกระตุ้นและผลักดันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

2. หน่วยงานปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ โดยมีการประสานงานกันระหว่างหน่วยปฏิบัติในการจัดทำแผน/โครงการในลักษณะบูรณาการ ได้แก่

องค์กรหลักภาครัฐ คือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงาน กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรหลักภาคเอกชน คือ บริษัทห้างร้าน ภาคธุรกิจเอกชน และสมาคมต่างๆ

องค์กรที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงคมนาคม สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รัฐวิสาหกิจในกระทรวงต่างๆ และมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

3. หน่วยงานที่สนับสนุน ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ รวมทั้งตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดไว้ ได้แก่ ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณประโยชน์ สถาบันวิชาการ องค์กรสื่อมวลชน องค์กรภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชน

ความจำเป็นที่ต้องเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

การจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ เป็นภารกิจที่สำคัญของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พร้อมทั้งได้ประสานแผนปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)

แผนฯ ฉบับนี้ เมื่อผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ และ/หรือปรับแผนยุทธศาสตร์ในระดับกระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ และองค์กรมหาชนทุกแห่ง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานของทุกหน่วยงาน ที่จะใช้เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันแผนงาน/โครงการ กิจกรรมไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยพร้อมเพรียงกันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

1. เพื่อให้มียุทธศาสตร์การพัฒนานันทนาการในระยะ 5 ปี ที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พร้อมทั้งมีการประสานแผนปฏิบัติงาน ส่งเสริม สนับสนุนการนำนันทนาการไปใช้ให้เกิดประโยชน์ภายใต้กรอบของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ
2. เพื่อให้มีการนำแผนฯ ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไปใช้ในการกำหนดภารกิจ และแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลาง รวมทั้งหน่วยงานอื่นได้นำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวต่อไป
3. เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความเป็นเอกภาพ มีการบูรณาการแผนงานโครงการร่วมกัน
4. เพื่อเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชนให้นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานนันทนาการเชิงพาณิชย์ในอนาคตต่อไป

ความเห็นชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำแผนพัฒนาการนันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ดำเนินการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ซึ่งทุกหน่วยงานเห็นชอบ

ผลกระทบของแผนฯ

ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับแนวนโยบายที่สำคัญ 4 ประการ คือ (1) การแก้ไขปัญหาความยากจนและกระจายรายได้ (2) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (3) การพัฒนาทุนทางสังคม และ (4) การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งในแต่ละยุทธศาสตร์ได้ระบุเป้าหมาย การพัฒนาซึ่งจะเป็นผลดีต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ดังนี้

1. การสร้างเอกภาพด้วยการประสานงานระหว่างหน่วยงานและบูรณาการแผนงาน/โครงการเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน
2. นันทนาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ ทำให้มีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นการพัฒนาทุนทางสังคม
3. นันทนาการสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติ ทำให้คนในสังคมรักใคร่กลมเกลียวกัน ก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณธรรม ร่มเย็นเป็นสุข
4. นันทนาการในเชิงพาณิชย์ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้ประเทศชาติมีเศรษฐกิจดี เป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลกระทบต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ ได้เสนอสิ่งที่รัฐบาลและรัฐสภาจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในการปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศ ให้เอื้อต่อการพัฒนานันทนาการ ดังนี้

1. การออกใบรับรองวิชาชีพนันทนาการ
2. การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสถานที่ อุปกรณ์เกี่ยวกับการบริหารนันทนาการ
3. การจัดตั้งกองทุนพัฒนานันทนาการ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมหรือท้องถิ่น

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ ได้วางเป้าหมายการพัฒนาขีดความสามารถนันทนาการเชิงพาณิชย์ในระดับประเทศและระดับสากล และมีแผนงานที่เน้นการกระจายศูนย์นันทนาการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เป็นการกระจายรายได้ไปสู่ระดับรากหญ้า และมีแผนงานพัฒนาบุคลากรนันทนาการอาชีพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

แนวทางการสร้างเอกภาพในการดำเนินงาน ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ระบุไว้ในแผนฯ ทำให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยผ่านกระบวนการ ประสานงาน ระหว่างหน่วยงาน ที่เชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล ลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนของส่วนราชการ โดยให้ส่วนราชการต่างๆ แบ่งสรร และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ การมีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่กำกับดำนนโยบาย และส่งเสริมจะช่วยให้รัฐในการติดตามตรวจสอบตลอดจนพิจารณาการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลกระทบทางสังคมและการเมือง

การมีแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ จะช่วยให้การดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ซึ่งประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากนันทนาการก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคลในชุมชน ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี สังคมจะมีระเบียบวินัย และเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม ชุมชน รวมทั้งทำให้การเมืองมีเสถียรภาพและมั่นคง

ผลกระทบทางเทคโนโลยี

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฯ ส่งเสริม สนับสนุนในการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาและประดิษฐ์ คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ในกิจการนันทนาการ เพื่อช่วยให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนานันทนาการให้ก้าวหน้าขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับในระยะ 5 ปี จะสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. ประชาชน ร้อยละ 60 และเยาวชนร้อยละ 80 จะมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต
2. สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จัดให้มีการเรียนรู้เรื่องการใช้เวลาว่าง และจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในชีวิตประจำวันแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน
3. มีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาบุคลากรนันทนาการให้มีศักยภาพและขีดความสามารถเพิ่มขึ้น รวมถึงมีการจ้างงานบุคลากรนันทนาการอาชีพมากขึ้น
4. มีการส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอย่างต่อเนื่อง
5. มีการตรวจสอบ ปรับปรุง ดูแลและพัฒนาอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัยในการให้บริการนันทนาการ
6. มีการบริหารจัดการนันทนาการอย่างเป็นเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีศูนย์นันทนาการในทุกชุมชน และมีศูนย์ข้อมูลและระบบสารสนเทศทั่วประเทศ